

کتابخانه ملی ایران، تهران، خیابان ولیعصر، پلاک ۱۷۱، تهران، ایران
شماره تماس: ۰۲۱۷۷۷۱۱۱۱

چاپخانه: چاپخانه گویا، تهران، خیابان ولیعصر، پلاک ۱۷۱
تلفن: ۰۲۱۷۷۷۱۱۱۱۱
توزیع: انتشارات گویا، تهران، خیابان ولیعصر، پلاک ۱۷۱
تلفن: ۰۲۱۷۷۷۱۱۱۱۱
طراحی: گویا، تهران، خیابان ولیعصر، پلاک ۱۷۱
تلفن: ۰۲۱۷۷۷۱۱۱۱۱

تاریخ
 بررسی نظریه‌هایی درباره‌ی تاریخ
 ویرگوردون چایلد
 محمد تقی فرامرزی

کارنامه‌ی علمی ویرگوردون
 چایلد، علم و تاریخ
 بعد از جنگ جهانی
 شکل‌گیری
 مفاهیم لامرئی و نیادار
 نظریه‌های طبیعت‌گرایانه
 تاریخ به‌شماره‌ی پنجم
 تاریخ چوگان تک
 فهرست موضوعی
 نام‌نامه

کارنامه‌ی علمی ویر گوردون چایلد

ویر گوردون چایلد (۱۸۹۲ تا ۱۹۵۷) باستان‌شناس و پیشگام تاریخ‌نگاری استرالزی،
پیشگامان مطالعاتی در زمینه‌ی آفریقا (مراغه‌های سوم و دوم
پیش از میلاد) و شمال‌غربی هندوستان (پیش از میلاد) بود.

فهرست

- ۹ کارنامه‌ی علمی ویر گوردون چایلد
- ۱۳ جامعه، علم و تاریخ
- ۱۹ نمونه‌ای از یک نظم تاریخی
- ۲۹ شکل‌گیری سنت تاریخ‌نگاری
- ۴۷ مفاهیم لاهوتی و جادویی نظم تاریخی
- ۵۹ نظریه‌های طبیعت‌گرایانه درباره‌ی تاریخ
- ۷۷ تاریخ به‌مثابه‌ی یک علم تطبیقی
- ۸۵ تاریخ چونان یک فرآیند خلاق
- ۱۰۱ فهرست موضوعی
- ۱۱۱ نام‌نامه

جامعه، علم و تاریخ

در صدسال گذشته، جوامع اروپای غربی و آمریکای شمالی، در تسلط بر طبیعت بیرونی، به پیروزی‌های بزرگی دست یافتند. شیخ قحط، که همواره بر تمدن‌های باستانی و سده‌های میانه سایه افکنده بود و هنوز هم توده‌های دهقانان آسیا و قبایل بربر اقیانوس آرام را به نابودی تهدید می‌کند، به‌استثنای جاهایی که خود آن جوامع با جنگ‌آفرینی‌های خویش آن را دامن می‌زنند، به طرزی مؤثر از میان برداشته شده است. طاعون و بیماری‌های همه‌گیر که در زمان تدوین اعتقادنامه‌ی کلیسای انگلستان نیز تهدیدی همیشگی به شمار می‌رفتند به دست انسان مهار شده‌اند، مگر این که یک‌بار دیگر جنگ آن‌ها را به جان انسان‌ها بیندازد. در نتیجه، احتمال بیش‌تر شدن عمر، بسی افزایش یافته است. نیروهای عظیم طبیعت که در توربین‌ها، موتورهای مولد برق و موتورهای درون‌سوز مهار شده‌اند، با قدرتی بیش از قدرت عضلات هزاران کارگر عرق‌ریز یا گاوهای پرکار، در خدمت هدف‌های اجتماعی و ضداجتماعی انسان قرار گرفته‌اند. دستگاه‌های تهویه، فعالیت انسان را از وابستگی به تغییرات آب و هوا می‌رهانند و زندگی را در میان توفان‌های گردوخاک و کولاک‌های برف، تحمل‌پذیر و تن‌درستی‌آور و راحتی‌بخش می‌کنند. انسان‌ها می‌توانند به سلامت و به سرعت، کوهی زمین را از طریق راه‌های زمینی، دریایی و هوایی دور بزنند و ضروریات و وسایل آسایش خود را از قطبی به قطب دیگر انتقال دهند. تلگراف، تلفن، رادیو و تلویزیون، تمام محدودیت‌های مکانی ارتباطات را از میان برداشته‌اند.

از سوی دیگر اما، تسلط بر محیط اجتماعی یعنی روابط بین افراد، گروه‌ها، ملت‌ها و طبقات با چنین توفیقی همراه نشده است. به فاصله‌ی بیست و پنج سال، دو جنگ جهانی، گذشته از جنگ‌های دایم محلی، موجب لجام‌گسیختگی نیروهایی شده است که تمام دست‌آوردهای تدریجی نیروهای تولیدی را تهدید به نیستی